

E X T R A C T

UIT HET

KERKE-BOEK VAN WIRDUM,

VAN 1555—1620, BLADZ. 20.

BESLISSING VAN DEN COMMISSARIS-GENERAAL VAN OOSTERGOO, WAARBIJ AAN JOU JOUSMA DE VICARIE TE WIRDUM WORDT TOEGEWEZEN, MITS HIJ DEZELVE DOOR EEN GESCHIKT KAPEL LAAN LATE BEDIENEN.

GEGEVEN TE LEEUWARDEN, DEN 18 JULIJ 1525.

Medegedeeld en vertaald, met bijvoeging van enkele aanmerkingen, door het Lid des Genootschaps MR. W. W. BUMA. December 1858.

COPIA.

In causâ quæ vertitur inter Dōm: Thāmonem, Capellanū vicariæ in Wirdū, parte ex alterâ et inter Nobilem capitaneū Jou Jousma parte ex alterâ, ratione capellanat⁹ Vicariæ in Wirdum, administrationis receptionis et sublevationis fructuū emolumentorū et obventionum dictæ vicariæ, coram nobis Dño Magno Bartoldi, Ecclesiæ S^ti Martini in Doccum ppetuo Vicario, nec non toti⁹ Ostergoë Comiss^o. generali ppetuo; Allegation⁹ et causæ meritis sumarie et de plano auditis, visis et reuocationib⁹ et inhibitionib⁹ Dño Thāmoni factis de servitio dictæ vicariæ non ampli⁹ subeundo, constitutis de fructuum conductione et precij uenun-

datione pro Jou Jousma et Adriano de Dorpen exolutis pro año vigesimo quinto; Nos igitur pro tribunali sedentes, Deum et justitiam præ oculis habentes; peritorum consilio pri^o habito, Dei et beatæ Mariæ Virginis nominibus inuocatis, parte actrice pro sentiã instante, alterã verò parte reã absente, cui^o absentia Dei presentiã suppleatur, dicim^o, pronuntiam^o et decernim^o, his scriptis, qua ten^o dict^o reus Dom^o Thamo relaxat, dimittat et relinquat seruitium fruct^o et redit^o dictæ vicariæ ad voluntatem Actoris, Insuper adiudicam^o dicto Actori possessionem fructuum et obventionum dictæ vicariæ; Dumodo tamen per idoneum capellanũ dictæ vicariæ faciat inserviri comòditati de Wirdum aptum et sufficientem. Mandando deniq^{ue} dicto reo Dño Thamoni sub suspencionis ab officio poenã, ne ipse aut ali^o ei^o nomine ampli^o de fructib^o aut obuentionibus d^{ic}tæ vicariæ se intromittat sine consensu d^{ic}ti Actoris aut nostrã licentiã speciali: lecta, lata et publicata est hæc sententia in aula Mag^{is}tri Petri p^{er}petui Vicarij sancti Viti Leovard^{is}: anno vigesimo quinto die vero Mensis Julij decimo octavo, Nostro sub signeto solito et consueto; expensis hinc indè iustis rationibus animum nostrũ ad hoc mouẽtib^o co^{mp}ensatis; Datũ utsupra: Subscripserat Magn^o B^{art}olei cum solitis characterib^o et signis, etc.

VERTALING.

In de zaak, die aanhangig is tusschen Heer Tamme, Kapellaan van de Vicarie te Wirdum, ter eenre zijde, en tusschen den Edelen Hoofdelling Jou Jousma ter andere zijde, wegens het Kapellaanschap van de Vicarie te Wirdum, het beheer, den ontvang en de heffing der vruchten, toevallige voordeelen en opkomsten van genoemde Vicarie, voor ons Heer Magnus Bartelds, vaste Vicarius van de Kerk van St Marten te Dockum, en vaste Algemeene

Commissaris van geheel Oostergoo, — Summierlijk en eenvoudiglijk gehoord het aangevoerde en de verdiensten van de zaak; — Gezien ook de herroepingen en verbiedingen aan Heer Tamme gedaan, om zich de bediening van genoemde Vicarie niet langer te onderwinden; Het vastgestelde over de huur der vruchten en den verkoop van den prijs voor Jou Jousma en Adrianus van Dorp betaald zijnde voor het jaar vijf en twintig;

Wij derhalve op den regterstoel gezeten, God en de gerechtigheid voor oogen houdende, vooraf ingenomen hebbende den raad van deskundigen, de namen van God en van de zalige maagd Maria ingeroepen hebbende, de eischende partij aanwezig zijnde om vonnis te aanhooren, maar de andere, gedaagde, partij afwezig zijnde, welker afwezigheid door Gods tegenwoordigheid worde aangevuld.

Zeggen, spreken uit en beslissen door dit geschrift, dat genoemde gedaagde Heer Tamme, loslate, late varen en verlate de bediening, de vruchten en opkomsten van gezegde Vicarie, ter wille van den Eischer.

Bovendien wijzen wij toe aan den gezegden Eischer het bezit van de vruchten en opkomsten van de genoemde Vicarie, mits hij evenwel de gezegde Vicarie doe bedienen door een bekwaam Capellaan, geschikt en genoegzaam voor *het nut* (1) van Wirdum.

Bevelende eindelijk aan genoemden gedaagde Heer Tamme, op straffe van schorsing in zijne bediening, dat noch hij, noch iemand namens hem, zich langer met de vruchten of opkomsten van de genoemde Vicarie bemoeije, zonder toestemming van den eischer of ons bijzonder verlof.

Dit vonnis is gelezen, gegeven, en openbaar gemaakt in de voorzaal van Meester Pieter, vaste Vicarius van

(1) Of van de Gemeente van Wirdum, indien men soms *communitati* in stede van *commoditati* moest lezen.

St Vitus te Leeuwarden, in het jaar vijf en twintig, op den achttienden dag der maand Julij, onder ons gewoon en gebruikelijk signet.

De kosten wederzijds, om regtvaardige ons gemoed daartoe porrende redenen, vergelijkende.

Gegeven als boven.

(Onderteevend had) Magnus Bartolei, met zijne gewone streeken en teekenen, enz.

AANTEKENINGEN.

Heer Tamme. Deze, die uit dit stuk blijkt Kapellaan van de Vicarie te Wirdum te zijn geweest, is ons overigens onbekend gebleven.

Vicarie te Wirdum. Te Wirdum was, blijkens het *Beneficiaal Boek van Friesland*, behalve de *Pastorie*, ook eene *Vicarie*, waarop, blijkens dit stuk, het Wirdumer geslacht *Jouwsma* regt had; voorts eene *Prebende*, waarmede het Wirdumer geslacht *Unia* in betrekking stond, nog een *Sacriste* of vierde *Priesterschap*, en eindelijk nog eene *Prebende*, die aan het Wirdumer geslacht *Oenema* behoorde. Volgens den *Aanbreng* van 1511 was de bezitting der *Vicarie*, die de *Vicaris* zelf gebruikte, groot 19 koegang, getaxeerd op eene toenmalige huurwaarde van 12 goudgulden of floreen en 6 stuiver.

Jou Jousma. Volgens het *Stamboek*, I, 235, was deze een zoon van Oene Jouwsma, en van Lisk Harinxma thoe Heeg. Hij, Jou, huwde a. Eelk van Ockinga, b. Marij Tjaerda, van Rinsumageest, bewoonde Jouwsma-State te Wirdum, en overleed in 1541.

Vooraf ingenomen hebbende den raad van deskundigen. Het bij de Burgerlijke Nederregters in Friesland tot in het begin dezer eeuw bestaan hebbende gebruik, om, eer zij vonnis gaven, een regtsgeleerden te raadplegen, schijnt

dus, in 1525, ook bij den Geestelijken Regter in zwang te zijn geweest.

Magnus Bartelds. Volgens de *O. en Gest. v. Friesl.*, I, 404, werd de aan Martinus toegewijde Parochie-Kerk te Dockum door twee Vicarissen waargenomen. Magnus zal dus een van deze twee zijn geweest. Elders kwam hij ons niet voor.

Agemeene Commissaris van Oostergoo. Dit was Magnus voorzeker van wege den Bisschop van Utrecht.

Adrianus van Dorp. Op den 21 April 1539 klaagden de Staten van Friesland, dat onder anderen » die zoone » van Adriaen van den Dorpe, op zijn Vicarie te Wirdum, » dair oeck cura aen is nyet en resideert.” Zie *Charterb.*, II, 732. Hieruit blijkt, dat aan deze Vicarie ook cura animarum, zielenzorg was verknocht. Die zoon schijnt dus aan zijn vader te zijn opgevolgd in die Vicarie.

Meester Pieter komt als tweede Pastoor van Oldehove, onder wiens bezit de van Papinga afkomstige goederen behoorden, voor *Benef. Boek*, p. 60.

